

доц., к.е.н. Полятикіна Л. І., магістр Сідаш

Сумський національний аграрний університет, Україна

До питання вдосконалення управління оборотними засобами в бюджетних установах

В сучасних умовах конкурентного ринку ефективне управління основними економічними процесами: формуванням та використанням оборотних засобів в оперативній діяльності вирішує ряд питань стратегічного розвитку і безперервності діяльності установи. Ритмічність, злагодженість і висока результативність роботи установи, нестача засобів, що авансуються на придбання матеріальних запасів, може привести до скорочення наданих послуг чи несвоєчасного виконання завдань. Управління оборотними засобами являє собою комплекс заходів, що спрямовані на забезпечення умов оптимізації та безперервності процесу їх обороту, формування достатнього їх обсягу, раціональної структури й ефективної організації їх використання. Політика управління використанням оборотних засобів повинна базуватися на системі коефіцієнтів ліквідності оборотних активів, нормативах власних оборотних активів, терміну операційного циклу в цілому та окремих його складових та системі нормативів швидкості обороту окремих видів оборотних засобів.

Вважаємо пріоритетною межею агресивного типу кредитної політики є максимізація виручки за рахунок розширення обсягів реалізації продукції у кредит, що супроводжується високим рівнем ризику. Механізмом реалізації політики такого типу є поширення кредиту на ризикові групи покупців, збільшення періоду надання кредиту та його розміру, зниження вартості кредиту до мінімального розміру, надання можливостей пролонгування кредиту. Консервативний тип кредитної політики негативно впливає на приріст обсягів операційної діяльності та формування стійких комерційних зв'язків з контрагентами. Водночас агресивний тип кредитної політики зумовлює додаткове відволікання засобів у дебіторську заборгованість, знижує рівень платоспроможності й ефективність використання оборотних засобів за рахунок

значного збільшення витрат по стягненню боргів і втрат їх фактичної вартості під впливом інфляційних процесів. Важливим напрямком раціонального використання оборотних засобів на цій стадії кругообороту є розробка системи умов реалізації продукції в кредит: кредитний період, кредитний ліміт, вартість надання кредиту, штрафні санкції за прострочку виконання зобов'язань покупцями. Саме це дозволяє підвищити ефективність оборотних засобів, інвестованих у дебіторську заборгованість за допомогою нейтралізації ризику несвоєчасного її повернення і негативних наслідків у випадку втрати частини оборотного капіталу. Ефективність використання оборотних засобів у грошовій формі безпосередньо залежить від кредитного періоду.

Так, період надання кредиту характеризує термін відстрочки платежу за реалізовану покупцеві продукцію. Збільшення строку надання кредиту стимулює обсяги реалізації продукції, але, водночас, призводить до збільшення суми коштів, інвестованих у дебіторську заборгованість, і збільшення періоду фінансового циклу. Фактором, що визначає ефективність використання оборотних засобів через рівень припустимого ризику, є кредитний ліміт. Він характеризує максимальну суму заборгованості покупця за надані йому в кредит послуги. В процесі управління коштами в установі мають плануватися заходи щодо мінімізації рівня втрати при їх зберіганні та проти інфляційний захист. Дуже важливим з точки зору ефективності використання оборотних засобів є прискорення залучення грошових оборотних засобів на короткостроковий період як з внутрішніх, так і з зовнішніх джерел. Прискорення залучення грошових оборотних засобів із внутрішніх джерел на підприємстві можна досягти за допомогою таких заходів: збільшення розміру цінових знижок за готівку по реалізованих послугах; забезпечення часткової чи повної попередньої оплати за надані послуги; скорочення терміну надання товарного кредиту покупцям; прискорення інкасації платіжних документів покупців продукції (часу знаходження в дорозі, в процесі реєстрації, зарахування грошових засобів на розрахунковий рахунок тощо).

Ефективне управління оборотними засобами в різних їх формах

забезпечує як фінансову, так і технологічну рівновагу установи у процесі її стратегічного розвитку. Характер використання оборотних засобів у матеріальній і грошовій формах мають істотні відмінності. Тому залежно від форми їх функціонування визначається система пріоритетних показників, що найбільш об'єктивно характеризують ефективність використання оборотних засобів. Удосконалення ж процесу формування власних оборотних коштів можливе за рахунок впровадження систем якісного планування та нормування оборотних засобів. Основними вимогами до методики нормування повинні бути: об'єктивне визначення нормативів, доступність у використанні, мінімальна трудомісткість розрахунків нормативів. Проведене дослідження надало можливість виявлення додаткових шляхів підвищення ефективності використання оборотних засобів установ, головним чином, шляхом скорочення тривалості циклу обороту на кожному етапі їх трансформації. Так, основними напрямками покращання використання оборотних засобів можуть стати оптимізація загального обсягу та структури виробничих запасів, мінімізація витрат щодо їх обслуговування і зберігання, забезпечення своєчасної інкасації дебіторської заборгованості, розробка кредитної політики по відношенню до покупців, спрямована на розширення обсягів реалізації послуг, підвищення платоспроможності установи за рахунок оптимізації залишків оборотних засобів у грошовій формі та нейтралізації ризиків їх використання.

Література:

1. Бондаренко М.О., Ващенко В.А., Канашевич Г.В., Тимчик Г.С., Яценко І.В. Основи бухгалтерського обліку оборотних активів. Підручник. - К.: Наукова думка, 2012.- 346 с. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis64r_81/cgiirbis_64
2. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський облік у бюджетних установах: Навчальний посібник – Житомир: ПП. "Рута", 2011. – 448 с. <http://andrushivka-foto.ua/Бухгалтерський-облік-у-бюджетних-установах>
3. Канєва Т. В. Бухгалтерський облік у бюджетних установах: Навчальний посібник - К.: Книга, 2011. - 180 с. <http://library.iapm.edu.ua/metod/>